

Список використаних джерел

1. Майлз Р. Аллен (Великобританія) «Зв'язок між сталим розвитком і обмеженням глобального потепління».
2. Мустафа Бабікер (Судан) «Зв'язок між сталим розвитком і обмеженням глобального потепління».
3. Ян Чен (Китай) «Зв'язок між сталим розвитком і обмеженням глобального потепління на 1,5°C вище доіндустріального рівня».
4. Хелін де Конінк (Нідерланди) «Зв'язок між сталим розвитком і обмеженням глобального потепління на 1,5°C вище доіндустріального рівня».
5. Сара Коннорс (Франція, Великобританія) «Зв'язок між сталим розвитком і обмеженням глобального потепління на 1,5°C вище доіндустріального рівня».

Іраклій ІМНАДЗЕ

*Харківський національний економічний
університет імені Семена Кузнеця*

РОЗВИТОК СУЧАСНИХ ТНК В УМОВАХ ПОСТПАНДЕМІЇ ТА СОЦІАЛЬНОЇ НАПРУГИ

Активний розвиток інформаційних технологій в кінці ХХ – початку ХХІ століть призвів до того, що сфера ІТ розглядається як одна з найважливіших джерел зростання міжнародної конкурентоспроможності традиційних галузей. Безумовно, рівень розвитку ІТ країни впливає на інвестиційну привабливість національної економіки, що вимагає вдосконалення відповідної нормативно-правової бази, як окремої країни, так і на наднаціональному рівні. При цьому активізація розвитку сфери інформаційних технологій вимагає спеціалізоване регулювання даної галузі.

Так у таблиці 1 представлено найбільші компанії, що відносяться до ІТ-сфери [1].

Таблиця 1

№	ТНК	Країна
1	Magento	США
2	Ubisoft	Франція
3	Wix	Ізраїль
4	Admixer	Велика Британія
5	Microsoft	США
6	Google	США
7	Amazon	США
8	Samsung	Південна Корея
9	IBM	США

Системний аналіз міжнародного законодавства виявляє певні прогалини і суперечності, розкриває пріоритети та вимальовує певну проблематику. Будь-яка людська діяльність супроводжується обробкою, передачею та використанням інформації. Через суттєву розгалуженість відповідних економіко-правових норм механізму регулювання ІТ сфери зростає проблематика розвитку економіко-організаційного та регулюючого інструментарію розвитку світового ІТ ринку. У той же час будь-який механізм регулюючий правовідносини в різних галузях суспільного життя, в певній мірі регулює інформаційні зв'язки учасників цих відносин.

Важливий вплив на регулювання розвитку світового ринку інформаційних технологій здійснюють неурядові організації, зокрема об'єднання національних асоціацій ІТ-компаній – Світовий альянс інформаційних технологій та послуг, інші.

Конференція ООН з торгівлі й розвитку відіграє в системі ООН роль координаційного центру з проблем розвитку і суміжних проблем торгівлі, фінансів, інформаційних технологій, інвестицій та стійкого розвитку.

Таблиця 2

Інституціональні суб'єкти регулювання світового ринку інформаційних технологій за управлінськими рівнями*

№	Управлінський рівень	Суб'єкти та зміст заходів регулювання
1	Глобальний рівень	Міжнародне регулювання: ЮНКТАД, ЕКОСОП, ЮНІДО, ВОІВ, Міжнародний союз електрозв'язку, Партнерство з вимірювання ІКТ та розвитку, СОТ (TRIPS, ГАТС) та інші. Регіональне регулювання у межах інтегральних об'єднань: ЄС, СНД, НАФТА, ЛАІ, МЕРКОСУР, Андська група, АСЕАН, Союз Арабського Магрибу, ЮЕМОА та інші.
2	Макрорівень	Національне регулювання: захист прав інтелектуальною власністю, антимонопольна політика, регулювання конкуренції, галузеві стандарти, боротьба з кіберзлочинністю, регулювання торгівлі ІТ, електронної торгівлі, оподаткування ІТ-компаній, сприяння інформатизації ІТ ринку.
3	Мезорівень	Регулювання на рівні органів місцевого самоврядування: накази, розпорядження, дозволи та заборони, програми. Галузева співпраця і координація: асоціації, спілки, об'єднання.
4	Мікрорівень	Корпоративне регулювання: корпоративна політика, корпоративні стратегії, внутрішньофірмовий документообіг, корпоративна ІТ-етика, праця ІТ-фахівців.
5	Особистісний рівень	Індивідуальне регулювання: світоглядні цінності, індивідуальні побажання, можливості використання інформаційних технологій домогосподарствами, окремою людиною.

*Складено автором за даними [2-8]

В свою чергу, члени Світової організації торгівлі (СОТ) взяли на себе договірні зобов'язання, які стосуються регулювання ринку інформаційних технологій і є юридично обов'язковими для її членів. Раунди переговорів СОТ сприяють поступовому розширенню зобов'язань країн щодо лібералізації торгівлі інформаційними технологіями. На розвиток світового ринку інформаційних технологій у рамках СОТ впливають зобов'язання країн відповідно до Угоди про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності, Генеральної угоди про торгівлю послугами та Угоди про інформаційні технології.

В основу економіко-правового регулювання світового ринку ІТ покладені наступні принципи: формування і застосування норм міжнародного права як складової частини правової системи певної країни; забезпечення балансу інтересів особи, суспільства і держави; узгодженість діяльності міжнародних організацій та інституцій і органів влади національних суб'єктів ІТ-галузі щодо вдосконалення економіко-правового забезпечення глобальної сфери інформаційних технологій. Інструменти економіко-правового регулювання перш за все закладаються національним законодавством в країні походження ІТ-продукту та узгоджуються з міжнародними засобами регулювання.

Таким чином, міжнародне регулювання світового ринку інформаційних технологій повинно поєднуватися з національно-правовим регулюванням, основними тенденціями якого є імплементація механізму міжнародного регулювання та його уніфікація з внутрішньо національними механізмами держав. І при цьому нагальною та майже невирішеною залишається проблема міжнародних санкцій щодо порушення норм у сфері ІТ, оскільки країни більше передбачають санкціонувати за порушення норм у сфері ІТ національним інструментарієм. Саме тому реально досяжною метою в даній сфері є гармонізація національних систем в тій мірі, яка необхідна, з одного боку, для створення єдиної системи торгівлі та захисту прав учасників світового ринку інформаційних технологій, з іншого – для захисту інформаційних продуктів.

Саме за таких умов розвитку ІТ-сфери сьогодні під впливом пандемії та соціальної напруги можливо зазначити, що за період пандемії з початку 2020 року по кінець 2021 року відбувся значний ривок в розвитку даної сфери, а особливо soft-технологій, прискорилась розробка штучного інтелекту, набули особливого значення віртуальні торговельні майданчики та прискорився розвиток маркетингового інструментарію соціальних мереж та інше.

Список використаних джерел:

1. URL: <https://marketer.ua/ua/top-20-largest-companies-in-the-world/>

2. Рекомендації Комісії ООН (ЮНСІТРАЛ) з права міжнародної торгівлі. Документ № 995-286. [Електронний ресурс]. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws>.
3. Конвенція Ради Європи «Про кіберзлочинність» № 994-575 від 07.09.2005 // Офіційний сайт Верховної Ради України. [Електронний ресурс]. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_575.
4. IT-Альянс: освіта, індустрія, наука. [Електронний ресурс]. URL: <http://www.it-alliance.org.ua/index.php/ru/meropriyatiya>.
5. The official website of the European Commission. [Електронний ресурс]. URL: https://ec.europa.eu/commission/index_en.
6. Європейський досвід нормативно-проектного забезпечення розвитку інформаційного суспільства: висновки для України: аналіт. доповідь. Київ: Національний інститут стратегічних досліджень, 2014. 76 с.
7. IT-індустрія в Україні: Порахувати не можна нехтувати // IT Ukraine Association. URL: <http://itukraine.org.ua/news/it-industriya-v-ukrayini-porahuvaty-ne-mozhna-nehtuvaty>
8. Ганущак-Єфіменко Л. М. Особливості розвитку підприємництва в IT-сфері України // Актуальні проблеми економіки. 2016. №10 (184). С. 55 – 67.

Gisa MUGANWA

PhD Student, West Ukrainian National University

Iryna ZVARYCH

*Doctor of Economic Sciences, Professor,
Head of International Economics
Department, West Ukrainian National University*

SUSTAINABLE BUSINESS AND CIRCULAR ECONOMY IN AFRICA

In Africa, 125 million tonnes of municipal solid waste have been generated in 2012. According to the UNEP's Africa Waste Management Outlook, Africa only recycles 4 per cent of its waste. About 90 per cent is disposed of on land, often in uncontrolled dumpsites, while the rest is being unaccounted for. The report urges African countries to find innovative solutions to address its waste management challenges and to prepare for the expected growth in waste generation on the continent, expected to double by 2025.

During the 17th Ministerial session of the African Ministerial Conference on the Environment in Durban, South Africa in 2019, a regional framework on circular